

Мішок єдинорогів

КУПИТИ

Жінка без імені, яка вирушила до Таїланду без купальника й жодного плану. Своє ім'я вона залишила вдома разом з розбитим серцем і роботою, яка довела її до повного виснаження. Тож тепер скуповує манго та їздить на рожевому велосипеді. Плаче від гострого соусу й самотності. Товаришує з геконами, знайомиться із чоловіками та заводить нових друзів, кожен з яких випадково повертає їй частинку втраченого.

За тисячі кілометрів від дому жінка має звикнути до себе іншої. До себе справжньої. І познайомитися з цією новою собою.

МАРИНА
МАНЧЕНКО

Мішюк єдиногогів

віхблa

Марина Манченко

МІШОК ЄДИНОРОГІВ

Роман

віхОла

Київ · 2025

УДК 821.161.2'06-31

М22

Манченко Марина

М22 Мішок єдинорогів : роман / Марина Манченко. — Київ : Віхола, 2025. — 304 с. — (Серія «Худліт. Проза»).

ISBN 978-617-8517-95-3

«Вона раптом теж знайшла себе у світі. І зрозуміла, що насправді ніколи не губилася».

Жінка без імені, яка вирушила до Таїланду без купальника й жодного плану. Своє ім'я вона залишила вдома разом з розбитим серцем і роботою, яка довела її до повного виснаження. Тож тепер скуповує манго та їздить на рожевому велосипеді. Плаче від гострого соусу й самотності. Товаришує з геконами, знайомиться із чоловіками та заводить нових друзів, кожен з яких випадково повертає їй частинку втраченого.

За тисячі кілометрів від дому жінка має звикнути до себе іншої. До себе справжньої. І познайомитися з цією новою собою.

УДК 821.161.2'06-31

Усі права застережено. Будь-яку частину цього видання в будь-якій формі та будь-яким способом без письмової згоди видавництва і правовласників відтворювати заборонено.

© Марина Манченко, 2025

© Оксана Йориш, обкладинка, 2025

© Катерина Мальцева, ілюстрація, 2025

© ТОВ «Віхола», виключна ліцензія на видання, оригінал-макет, 2025

ВДИХ

Невихована мавпа

На вході до храму, просто під головними воротами, що потопали в плетиві жовтих бугенвілій, їй на голову стрибнула мавпа. Справжнісінька мавпа — здорова, небезпечна та зовсім не схожа на симпатяг із мультиків, якими вона їх уявляла. Крики, які видавала при цьому мавпа, дужче скидалися на озвучку поганого трилера.

Чоловік саме заносив до храму мішки з рисом. Почув і, не роздумуючи, кинувся на допомогу, бо крики, які видавала вона сама, були не набагато кращими за мавпячі. На щастя, на голові в неї був солом'яний капелюх — великий та кумедний, із вишитим на полях написом «Kisses» — який подруги подарували перед від'їздом. Саме капелюх урятував її від подрапин та уколів від сказу.

Без зайвих роздумів чоловік зірвав капелюх разом із мавпою з її голови та пожбурих у зарості бамбука за воротами. Мавпа ображено скрикнула.

— Я б на вашому місці з фруктами так просто не гуляв, особливо на території вату, — сказав чоловік та, пересвідчившись, що з нею все гаразд, повернувся до своїх мішків. — Хоча, звісно, якщо ви любите тварин... Вона припинила ошелешено обмацувати власні голову та шию й подякувала рятувальників. У прозорому пластиковому пакеті в неї справді були банан та кілька мангостинів, які вона не встигла з'їсти в поїзді. Там само, у поїзді, вона завдяки найдешевшому мобільному пакету дізналась, що «ват» тайською означає «храм», і саме в цьому ваті дуже багато мавп.

— Вам, до речі, он туди. Бачите стежину? — сказав чоловік. — Бувайте!

— А як ви зна...? — почала вона, але чоловік уже закинув мішки собі на плечі та зник за однією з храмових будівель.

Вона роззирнулася. Десь іздалеку, з-за бананових дерев із лапатим листям, чувся мелодійний речитатив, як і в більшості ватів, де вона встигла побувати за ці кілька днів. Чи то їй просто так щастило на молитви...

Треба подзвонити мамі, подумала вона. Просто зараз, бо хто знає, на якому етапі доведеться здавати телефони. Точно ж на самому початку

ретриту, так на сайті писали.

Вона ще раз озирнулася, вийшла за ворота в ліс, щоб точно не порушити жодного правила, та приготувалася розпочати відеодзвінок.

У кущах щось зашурхотіло, потім знову. Щось хотіло поласувати смачненьким мангостином.

— Що ж, почнемо з жертвоприношення володарям джунглів, — усміхнулася вона їй, діставши фрукти з пакета, поклала їх на землю коло кущів.

Не встигла вона відійти на безпечну відстань, як лапа постраждалої мавпи навпомацки знайшла банан та милостиво прийняла його в жертву.

Речитатив не стихав. Вона відчула, як на душі стає спокійніше. Приїхати сюди на десятиденний медитаційний ретрит було дуже правильною ідеєю...

Ритм

«Приїхати сюди було дуже поганою ідеєю! — написала вона за тиждень у блокноті, хоча писати, як і читати, під час ретриту було заборонено. — Бачити все це не можу!»

Блокнот, як і ручку, ніхто не мав бачити. Вона визирнула у вікно, ще раз перевірила, чи добре застібнула москітні сітки, і подивилася на годинник. Рівно десята година вечора, тобто там, удома, лише п'ята...

За вікном її колишньої кімнати, за кілька тисяч кілометрів від неї, саме має голосно бити годинник. Сонце, мабуть, саме заходить за купол церкви, фарбує небо в помаранчеві, рожеві та коралові відтінки. А в повітрі вже пахне весною — принаймні так казала мама під час останньої розмови, перед тим як вона мусила здати на реєстрації свій телефон і пообіцяти десять днів зберігати мовчання, прокидатись о четвертій ранку та медитувати.

Про обіцянку вона пожалкувала дуже скоро. Перші два дні вона сумлінно прибирала шалу¹ після йоги, не говорила, не витріщалася на інших гостей храму, не запізнювалася на ранкові заняття, не, не, не... Ішла на вранішню медитацію з дитячою надією щось нарешті відчуту — щось, крім нервового напруження, страху, самотності, спазмів у горлі та у шлунку. Сподівалася, що правила вату справді їй допоможуть — як допомогли всім тим, хто лишив схвальні відгуки про цей ретрит на Тріпадвайзері.

Виконувати більшість правил було доволі просто — убивати нікого вона не збиралася, наркотиками не цікавилася, сексу ні з ким не планувала, навіть мовчати виявилось доволі легко, бо сказати їй було нічого. Але решта...

На третій їй нестерпно захотілося прокинутись у зручному ліжку, з нормальною м'якою подушкою замість дерев'яної. Хотілося увімкнути музику, почути власний голос, подивитися на себе у дзеркало, хоч вона й була впевнена, що нічого приємного вона там не побачить — обличчя знову обгоріло, губи потріскалися, довге темне волосся, яке вона безуспішно намагалася збирати у вузол на маківці, знову прилипло вологими пасмами до шиї. Блакитні «лялькові» очі, які так

лякали деяких людей, тепер, найімовірніше, ще й червоні через брак сну...

Ще більше чомусь хотілося смаженої картоплі — якої завгодно, хоч домашньої, хоч тієї, що йде на додачу до соковитого бургера. Хрумкої, присипаної сіллю, з гострим соусом. Хотіти її вона почала, здається, ще вві сні, перед тим як прокинулася від дзвонів, що будили ват о четвертій ранку.

Нічого із цього їй, звісно, було не можна ще сім нестерпно довгих днів, які тепер здавалися цілим життям — невеселим та позбавленим простих радощів, наприклад, тієї ж таки картоплі...

Під час медитації, на яку вона йшла вже не з надією, а з роздратуванням через усе довкола, їй раптом відкрилася гірка правда. У ваті серед лісу, повного комарів та гігантських тарганів, вона опинилася саме тому, що надто часто казала собі «ні». Тож додати ще з десяток нових заборон було, мабуть, не найкращим рішенням.

Після сніданку, коли була її черга мити підлогу в шалі після вранішньої йоги, вона, переконавшись, що поряд нікого немає, почала тихенько мугикати собі під носа якусь приємну знайому мелодію. Працювати стало веселіше, хоча ще веселіше, звісно, було б під справжню музику та з кимось, з ким можна бризкатися водою та просто дуркувати замість миття підлоги. Коли листя плюмерії було прибрано, дерев'яну підлогу шали вимито, а килимки складено, вона нарешті зрозуміла, звідки знає цю мелодію — її грав фургончик із морозивом на сусідній вулиці в Бангкоку. Від згадки про морозиво її настрій знову погіршився.

На вранішній медитації четвертого дня вона плакала. Просто плакала, не соромлячися, і не могла пояснити, чому плаче. Сльози згладили гострі кути реальності, і дихати стало трохи легше. Ват і досі викликав лише неприємні відчуття. Дедалі більше хотілося з'їсти нормальної їжі, прийняти нормальний душ та заснути на нормальному ліжку. Мабуть, вона просто не створена для таких ретритів. Мабуть, їй треба замість усього цього рушити на острови — пити кокосову воду через соломинку, засмагати та дряпати ноги об морське каміння. Мабуть, вона просто не створена для медитації. Мабуть, для неї просто не існує спокою.

Під час пообідньої роботи в затінку бананового дерева вона намалювала паличкою на землі той самий годинник за вікном. Потім — купол, дахи, сонце, що сідало за обрій... І це чомусь спрацювало — краще за знайомі їй мантри. Вона сіла на землю, заплющила очі й уявила краєвид із вікна своєї дитячої кімнати, обрамлений, мов малюнок, у стару віконну раму з облущеною фарбою. Церкву, помаранчеве небо, чорні дощові хмари, ритм годинника на площі. Все те, що було так далеко від неї самої та від вату, з його деревами, балакучими пташками, старенькою шалою та геконами.

Усе, що привело її сюди.

Прісний буханець життя

Здається, колись у неї було цілком нормальне життя. Нормальне, а тому нуднувате.

Вона була сама по собі — у тихому, усамітненому сенсі. Не брала участі в будь-чому «загальношкільному» чи «загальнофакультетському». Після занять не шукала компанії «до метро», а першою зникала з корпусу, наче взагалі туди не приходила. Власне це й було її метою — не бути присутньою, хоча б емоційно, там, де їй не подобається.

На лекціях сиділа в останніх рядах — щоб непомітно для викладачів читати щось своє. Якщо ж читати не хотілося, то малювала — бузок за вікном, сусідського товстого рудого кота без вуха, кокосові пальми, кумедні маленькі машини, які бачила в італійських фільмах, єгипетські піраміди, людей, яких ніколи не зустрічала.

У такі моменти їй здавалося водночас, що вона марнує своє життя і що її життя ще навіть не почалося. Воно було перед нею, велике та прісне, наче буханка хліба, і їй нестерпно хотілося роздерти його на шматки, аби отримати відповідь на своє єдине запитання — що ж там усередині?

Але вона цього не робила. Натомість ходила до університету, читала, малювала, отримувала хороші оцінки, бо так було треба, витрачала стипендію в книжкових крамницях, їздила трамваєм на Поділ, дивилася фільми в найдешевших кінотеатрах...

Кожен день був водночас дуже простим та дуже складним, і їй це навіть подобалося.

Великий буханець життя ще не підрум'янився до тієї критичної точки, коли лишається два варіанти — або негайно роздирати його навпіл та жадібно їсти гарячу серцевину, або мовчки дивитися, як краєчки обвуглюються дедалі дужче.

Екзистенційна прірва та кориця

Проблема була в тому, що вона наче робила саме те, що й мала робити, — добре закінчила університет, знайшла «хорошу» роботу, яку потім змінила на другу, теж «хорошу», другу на третю...

І все нібито було добре. Так, читала вона чимраз менше. Так, на малювання часу не лишилося. Як потроху часу стало бракувати й на щось інше. Навіть спала вона тепер дедалі менше, щовечора відтягуючи той момент, коли все ж доведеться покласти голову на подушку. Якщо раніше лягти спати, думала вона, то ранок теж настане швидше. А ранок — це погана кава, темрява за вікном, забитий поїзд метро, і робота, робота, робота...

Згодом спати їй перехотілося зовсім. Натомість вона вмикала ліхтарики над ліжком, дивилась у стелю та слухала білий шум із ноутбука. Коли небо починало сіріти, всередині неї скресала крига, і нутроці заливало крижаною водою.

Вода ця не давала дихати, не давала жити. Її не зігрівала ані кава, ані позитивне мислення, ані таблетки «від нервів». Аж доки одного дня не накрила її з головою, просто посеред осіннього парку...

Здається, був понеділок. До наступної зустрічі лишалася ще година, черевики на підборах муляли ноги, у голові паморочилося й дуже хотілося чогось гарячого, міцного, зі збитою молочною пінкою...

Вона замовила каву у привітного баристи в найближчому кіоску й озирнулася навкруги. А потім усе раптом потемніло. Зникли і бариста, і кіоск, і елегантно вбрана літня жінка, і її пудель, і несподівано неприємний запах розсипаної кориці, і діти, які підкидали вгору купи осіннього листя, підсвіченого сонцем. Лишилася тільки темрява — грузька, нудотна, заколислива.

Але, хоч яка вона була неприємна, приходити до тям було ще гірше. Коли їй нарешті вдалося випірнути з темного виру, реальність ударила по всіх її відчуттях одразу. Сонце все ще світило, діти кричали від захвату, коли сухе листя падало їм на голови, кориця пахла оглушливо та неприємно. Вона лежала на лавці, повільно приходячи до тям. Літня пані піднесла до її губ пляшку води та співчутливо похитала головою.

— Черевики вам, найімовірніше, полагожать. Але ж, любонько, вам треба берегти себе! Ви сьогодні їли?

Вона спробувала кивнути, але в голові знову запаморочилося. Бариста з кіоску розтирав її руки, і його долоні здавалися неприємно гарячими.

— А скільки годин спали? Не можна так! Не думайте, що молодість вічна, піклуйтеся про себе, проводьте час із близькими, відпочивайте! Хіба життя для того дається, щоб до такого себе доводити? — жінка сплеснула руками і змусила її зробити ще кілька ковтків води.

— Ну і налякали ж ви нас! — озвався молоденький бариста. — Якби не пані, точно лоба б собі розбили!

Вона ще раз подивилася навкруги й нарешті зізналася сама собі, що ненавидить своє життя.

Уже кілька років вона просто не помічала всього цього. Не помічала, як змінюються пори року, як діти граються сухим листям, як із дерев падають каштани, як квітне бузок, як укриваються памороззю дерева, як гарно вбрані жінки вигулюють своїх пуделів, як світить сонце. Не помічала, як їй поступово перехотілося купувати нові речі, куштувати нові страви, планувати нові пригоди. Як усе її життя залила крижана вода.

Як прісний сирий буханець почав підгорати зусібіч.

Сіра валіза

Удома було тихо. Вона лишила сумку з ноутбуком у передпокої, зайшла до вітальні й сіла у крісло — те саме, яке купила, щоб читати в ньому вечорами, та жодного разу за останні два роки цього не зробила.

З полиць на неї дивилися яскраві обкладинки книжок — ті самі, які наполягали, що не можна очікувати нового результату, якщо продовжуєш усе робити по-старому. Ті, які розповідали про спокій, знайдений далеко від дому.

Крісло, зрештою, виявилось дуже зручним.

Вона відкинулася на спинку і глибоко вдихнула. Мабуть, справді настав час щось змінювати.

За тиждень вона написала заяву на звільнення. Ще за кілька днів купила валізу — першу в своєму житті велику валізу для великих подорожей. Валіза була сіра, дешева та проста, але це не мало значення. Після випадку в парку їй хотілося жити так, як радила літня пані — вчасно їсти та вдосталь спати, відпочивати, цінувати життя, більше подорожувати та мати менше речей.

Що ж до рідних...

Колись вона повернеться до них новою людиною. Новою цілісною людиною, а не знервованою, заледенілою зсередини катастрофою в людській подобі, яку вони звикли бачити останні роки.

Вечір у пустелі

Літак пішов на зниження, коли майже повністю стемніло, і земля внизу чомусь стала схожою на море — бурхливе, штормове, зовсім не ласкаве. Вона довго вдивлялася в нерівну поверхню, доки не зрозуміла нарешті — це не земля, а пісок. Пустеля.

Шасі літака торкнулися посадкової смуги, і її сусідка, якій вона за час польоту встигла дати ім'я Білосніжка за різкий контраст між кольором шкіри та волосся, миттю почала плескати в долоні, радісно роззираючися навсбіч.

— А ви надовго до Йорданії? — спитала Білосніжка в неї з тим самим ентузіазмом.

Вона подивилася на годинник.

— На п'ять годин, якщо все буде добре.

— Ой, як шкода! — засмутилася Білосніжка. — Вам би тут сподобалося, тут такі місця є...

Вона й сама думала, що за нормальних умов їй би справді сподобалося. Але не зараз. Крижана вода не відступала, і навіть сонця Йорданії могло б не вистачити на те, щоб хоч трохи її підігріти.

На виході з літака Білосніжка знову обернулася до неї та змовницьки тицьнула в руку записку.

— Тут біда з вай-фаєм, — сказала вона. — Тримайте, це пароль від мережі лаунжа. Щоб ваші п'ять годин минули трохи швидше.

Надворі було тепло та темно. У пальмах коло входу до аеропорту, у віконцях у йорданському стилі, їй ввижались примарні вогники, які, за оповідками бабці, мали завжди вивести подорожнього у правильному напрямку.

— Розетки є он там, за стільцями! Щастя вам! — гукнула до неї Білосніжка та зникла у натовпі.

Наче й вона сама була людським утіленням одного із цих вогників.

Крізь вікна примхливої форми видно було повний місяць над барханами. Саме так вона й уявляла собі вечір у пустелі, коли ще дівчинкою читала пригодницькі книжки. Але, звісно, без задущливого гомону аеропорту та сварок туристів у дьюті-фрі.

Вона купила пляшку води та прилаштувалася на підлозі, коло омріяної розетки.

— Міс, з вами усе добре? — поряд одразу ж виник охоронець зі стурбованим виразом обличчя.

Вона озирнулася навколо — на підлозі сиділи геть усі, бо крісел у цій частині аеропорту було мало. Проте занепокоїла охоронця лише вона — самотня дівчина з рюкзаком.

— Краще не буває, — підкреслено весело всміхнулася вона. — Ви в усіх цікавитесь? Чи лише в мене?

Охоронець не відповів, лише кинув на неї занепокоєний погляд і попрямував далі.

Вона ж написала кілька повідомлень про те, що жива та здорова, і ввімкнула перше-ліпше відео. А потім на мить заплющила очі...

Прокинулася від того, що хтось штрикав її у плече. Голоси в навушниках розповідали про чергову теорію змов, а навпроти стояв хлопчик років шести та зосереджено дивився в її ноутбук.

— Що ти робиш? — спитав він англійською.

Вона зняла навушники й озирнулася навкруги.

— Дивлюся... — почала, але не договорила.

— ...Амман — Бангкок. Продовжується посадка на рейс... — голос із гучномовця змусив миттєво прокинулася.

— Дякую тобі! — сказала вона англійською і про всяк випадок повторила ще й арабською.

З ноутбуком у руці та рюкзаком на плечі підбігла до стійки реєстрації. Перед тим як пройти на посадку, озирнулася, але хлопчика вже не побачила.

«Примарні вогники, — подумала вона. — Справжні примарні вогники».

У нас так не заведено

Повітря в Бангкоку було вологим, гарячим та ароматним, наче настоящим на невідомих їй спеціях. Велетенські пальми коло виходу не лишали сумніву — вона вже не вдома, і повернеться туди нескоро.

«Візьми таксі з аеропорту, так буде зручніше, — писала пара, яка погодилася дати їй прихисток на кілька днів. — І напиши нам, ми тебе зустрінемо! Великих розкошів не обіцяємо, але на диван, гарячий душ та екскурсію містом можеш розраховувати!»

Після затримки на паспортному контролі та очікування валізи вона все ж змогла підключитися до мережі аеропорту та викликати таксі. І, відкинувшись на спинку сидіння у прохолодному салоні, перевела подих та ввімкнула необтяжливу музику в навушниках. Пальми за вікном попливли геть, і таксі виїхало на автостраду.

Головною її метою доволі довгий час було просто дістатися сюди. Не загубитися, не перестати дихати десь у залі аеропорту, не захлинутися крижаною водою... Але вона зовсім не думала про те, що ж робитиме, коли нарешті дістанеться Таїланду.

Перші два тижні проведе в місті та в монастирі. Звісно, потім доведеться шукати помешкання, знайомитися з людьми, хоча б купити шампунь та гель для душу... Та від самої думки про це крижана вода ніби заповнювала її груди повністю, не даючи видихнути. Найменше їй хотілося знову щось вирішувати чи досліджувати.

Автострада за вікном авто змінилася на багатоповерхові будинки, крамнички та великі супермаркети, багаторівневі паркувальні майданчики та опори BTS², і таксі одразу ж потрапило в затор. Навіть перших секунд їй вистачило для того, щоб зрозуміти — у Бангкоку вона не залишиться. Цей ритм, швидкість, висотні будівлі — усе нагадувало про те, від чого вона поїхала. Ні, їй потрібне місце, де можна ходити в шортах та лясканцях, купувати на вулиці кокоси із соломинками та чути лише птахів за вікном. Птахів, а не сигналізацію.

Тож, подумала вона, може, якийсь острів? Там точно не бракуватиме кокосів та птахів... Але острови — це туристи, пляжні парасольки, вечірки повного місяця, коктейлі з літрових відерців. Тож ні, на острови вона теж не поїде.

За вікном стемніло, хоч було ще доволі рано. Таксі минуло район клубів, вивіски яких безжально били по очах неонам, розвернулося на перехресті — і пейзаж навколо вмить кардинально змінився. Міст через канал, над яким нависали крихітні будиночки на палях, кілька вулиць, забудованих охайними дорогими віллами, що потопали у квітах, і нарешті — багатопверховий будинок за металевими воротами та вогники заскленого фое, що відбивались у воді басейну.

— На мене чекають, квартира 118, — пояснила вона на рецепції.

Чоловік в уніформі дуже привітно всміхнувся та набрав внутрішній номер.

— Не відповідає, міс, — сказав він. — Ви впевнені? Як звуть ваших друзів?

Вона давно не була впевнена ні в чому. Відчула, як усередині знову все холодне. На неї не чекали жодні друзі, вона ніколи не бачила цих людей і навіть не знала, чи імена, збережені в телефоні, були справжніми...

— Олівія? — обережно спитала вона. — Та Паоло?

— Так, — ще ширше всміхнувся чоловік. — А прізвища?

У неї в руці завібрував телефон, і вона ледь не впустила його від несподіванки.

— Ти вже під'їхала? — весело спитав жіночий голос із відчутним ірландським акцентом. Чудово, дай охоронцеві слухавку. А потім лишай свої речі під дверима й піднімайся на дах, тут хоч дихати можна! Ніхто їх не вкраде, не переживай.

Вона передала свій телефон чоловіку. У валізі була лише купа мотлоху, наприклад, дві старезні сукні, шорти колишнього хлопця та жерстяна банка з паперовими тюльпанами...

Вона б із радістю подивилася на того, хто вирішить украсти все це добро.

— Прошу, міс, проходьте, — чоловік показав їй на ліфт.

І, не втримавшись, додав:

— Будь ласка, не ходіть по території в купальнику, як інші... У нас так не заведено.

Точно, подумала вона. Купальник вона забула. Треба буде купити.

«Манго-стики-райс-less»

На даху нікого не було.

Вона обережно зачинила двері й роззирнулася. Нікого, порожньо. Міський горизонт блищав та переливався вогнями, які вже не здавалися настільки жорстокими. У повітрі відчувався легкий запах квітів та не так давно викуреної травички.

— Агов, ми тут! — почула вона зверху й підскочила від несподіванки.

Її наступні примарні вогники сиділи на даху технічної надбудови, призначення якої зрозуміти було важко, і наминали щось із пластикових контейнерів.

— Давай до нас, сходи з іншого боку!

Олівія була рудою та веснянкуватою настільки, що це було помітно навіть у темряві. Паоло ж, навпаки, зовсім не відповідав стереотипному образу середземноморських чоловіків, бо виявився білявим та дуже стриманим.

Він одразу ж простягнув їй келих холодного білого вина та пластиковий контейнер.

— Любиш «манго-стики-райс»? — спитала Олівія. — Ми взяли й на тебе, бо дуже зраділи, коли його побачили. У нас чомусь усі продавці в районі зникли ще тиждень тому, і ми через те були сумні та «манго-стики-райс-less».

Вона зробила ковток вина й обережно скуштувала не дуже привабливу на вигляд рисову кашу з нарізаними скибочками манго та подрібненими бобами. Обережність виявилася зайвою. Рис із кокосовим молоком міг би видатися занадто солодким, якби не свіжість манго та дрібні бобові хрумтики.

— Здається, я закохалася, — засміялася вона абсолютно щиро та набрала повну ложку.

Вона не могла повірити, що була «манго-стики-райс-less» усе своє життя.

— То як тебе сюди занесло? — спитала Олівія й підлила собі вина.

Десь унизу, між віллами, прогуділо кілька моторолерів. Лампочка над крамничкою, яку вона бачила коло входу, погасла, і одразу ж із

гуркотом поїхали вниз металеві жалюзі, що були там замість дверей.

Вона озирнулася на блискуче неонове місто й несподівано розповіла всю правду про те, як її сюди занесло.

Човен за п'ять батів

Ранок у Бангкоку почався із запаху кави та шуму за вікном. Вона перевернулася на спину та подивилася на стелю, усіяну маленькими флуоресцентними зірочками. Вчора вони дуже заспокійливо світили їй перед сном, але в променях ранкового сонця виявилися сумними, пластиковими та зеленими.

За вікном шуміли продавці овочів.

— Ви живете над базаром? — спитала вона в Олівії, яку знайшла на кухні.

Як їй учора встиг пояснити Паоло, мати зайву кімнату та ще й окрему кухню було для них зовсім недавньою розкішшю — до цього вони жили у студії, де за кухню слугував електричний чайник.

— Що? А, ні, то лише раз на тиждень, — неуважно сказала Олівія, яка вдивлялася в екран комп'ютера, уперто ігноруючи окуляри, що лежали на столі перед нею. — Чорт, я так хотіла зводи́ти тебе до мого улюбленого храму! Але сьогодні якась урочиста дата, то буде зачинено. А звідти ми могли б сісти на човен та переправитися...

— Сісти куди? — перепитала вона.

— Там до іншого мого улюбленого храму можна переправитися човном, — з усмішкою пояснила Олівія. — За п'ять батів. Я теж до цього довго звикала. Хочеш кави? Чи візьмемодесь у місті?

Дорогою до метро Олівія, вдягнена в рожеву квітчасту сукню, устигла розповісти стільки всього про свою родину, школу, де вчилася на викладачку йоги, знайомство з Паоло та переїзд до Бангкока, що голова йшла обертом. Водночас майстерно уникала моторолерів, віталася з людьми на вулиці і, якимсь чином оминувши чергу за кавою так, що на неї ніхто не розізлився, простягнула жінці в кіоску два термоборнятка й отримала дві великі кави з кубиками льоду.

— Мене тут усі знають, — пояснила Олівія. — Я не лише руда, то ще й до крамниці зі своїми торбами ходжу. В кожному районі є хоч один причмелений фаранг, то тут я взяла цю роль на себе.

— Фаранг? — перепитала вона, оглушена цим новим світом, схожим і не схожим на той, попередній.

— Це ми з тобою, іноземці. Ти це ще не раз почувеш у свій бік, звикай. Ну що, як тобі в нас?

Вона не знала, що відповісти. Їхня вулиця, яка ввечері здавалася доволі звичайною та стандартною для будь-якого міста, тепер розповідала зовсім іншу історію. Перед входом до кожної з дорогих вілл вона помітила буддійські вівтарі, прикрашені свіжими хризантемами. У крамниці під домом продавали в'язанками крихітні, з мізинчик, банани та ароматні стиглі манго.

З іншого боку будинку, на який виходили вікна її кімнати, справді шумів ринок — здебільшого фрукти та овочі, смажена риба, ті самі пахучі хризантеми, локшина та суп із рибними фрикадельками у пластикових контейнерах, яскраві шейки з перемелених із льодом та водою фруктів...

Та навіть якби не було ані ринку, ані бананів, ані хризантем на вівтарях, вона б усе одно одразу зрозуміла, що вже не вдома. Те саме ароматне повітря, яке вразило її ще в аеропорту, спів пташок, тисячі товстих чорних електродротів, що спліталися в химерні фігури над дорогою та, звісно, неймовірно волога спека — все це було на сто відсотків Таїландом і зовсім не Україною.

У поїзді BTS, проте, стояв арктичний холод. Олівія буденно дістала з рюкзака куртку. У неї ж самої куртки не було — не лише в рюкзаку, але й у валізі. Осіннє пальто, у якому вона їхала до аеропорту — бежеве, дороге та неймовірно нудне — забрала після прощання її найкраща подруга. А спортивний светр, у який вона куталася в літаку, забула там само, на кріслі — дуже поспішала нарешті вийти в нове життя.

— Тоді треба тобі щось купити, — безапеляційно сказала Олівія й вийняла зі свого бездонного рюкзака легку шаль. — Бо в поїзді ти точно задубнеш — тобі ж усю ніч їхати.

— Ніколи б не подумала, що за такої спеки шукатиму куртку, — засміялася вона і вдячно загорнулася у яскраво-бузкову шаль.

Морозиво з дуріаном

— Це воно тобі зараз сморід! — ображено гукнула Олівія, намагаючися перекричати машини, тук-туки, мопеди та жінку, яка, здається, торгувалася за чохол на телефон. — А потім звикнеш і теж їстимеш!

Але все ж відійшла трохи далі й лише потім відкрила упаковку зі скибочками дуріана³.

— Маю великі сумніви, — усміхнулася вона і спробувала якийсь час не дихати носом.

Зелений колючий дуріан, схожий на велетенський каштан, весело дивився на неї з фотографій, коли вона досліджувала тайські фрукти в інтернеті. У реальному житті виявився настільки ж смердючим, як його й описували. І до транспорту з ним не пускали, тож Олівія не мала вибору й зайнялася своїм омріяним шматочком дуріана просто посеред вулиці в Чайнатауні.

За день вони встигли не лише погуляти містом, але й купити в ятці з «вінтажними», як указувала вивіска, чи просто неновими речами армійського стилю куртку з нашивками, випити по манго-шейку та купити якийсь особливий чай із хризантемами для Паоло. Олівія, не спиняючися ні на мить, навчила її казати «туристський мінімум», тобто «добрий день» та «дякую», змусила спробувати манговий шейк та пояснила, що «дівчатам до кожного речення треба додавати «кха».

— Чому? — ошелешено спитала вона і спробувала не відставати від Олівії.

— З ввічливості! О, дивись, дуріан!

Чайнатаун їй сподобався. Ряди яток з усім на світі, велетенські рибини та краби, які смажилися на вуличних грилях, мішки із сушеними квітами — хотілося запам'ятати кожную деталь, кожен колір, кожен звук, кожен запах. Окрім дуріана, звісно.

— Я теж мала великі сумніви, — гмикнула Олівія. — А потім спробувала «дуріан-стики-райс» — і все, наче щось перемкнуло. Він мені тепер навіть не здається смердючим.

— Буває ще й стики-райс із оцим? — з жахом спитала вона.

— І морозиво з дуріаном теж, моя люба! — Олівія з насолодою поклала останній шматочок до рота й витерла руки серветкою. — Шкода, що автобус пропустили, доведеться чекати...

Але чекали вони недовго. Вже хвилин за п'ять на міському горизонті з'явився автобус — не менш холодний за поїзд BTS. Кондукторка заторохкотіла циліндром для монеток і, отримавши оплату, простягнула їм два квитки. Місто за вікном — яскраве, гамірне, зелене та рухливе — ще більше прискорилося.

— Вийдемо коло храму, який я хотіла тобі показати, — пояснила Олівія. — Сходиш, коли будеш у місті наступного разу. І пиши обов'язково, добре? Як вийдеш із монастиря, коли надумаєш, де жити...

— Тоді ви до мене приїдете, — усміхнулася вона, хоча на саму думку про те, що буде після ретриту, про житло, про майбутнє загалом, у неї похололо в животі і стало важко дихати.

Вони вийшли з автобуса коло білих стін, прикрашених мозаїчними баштами. У носа знову вдарив запах дуріана, який за кілька метрів від зупинки продавали двоє чоловіків. Побачивши вираз її обличчя, Олівія засміялася та пообіцяла, що на сьогодні історію з дуріаном закінчено.

З-за стін було чути молитовний речитатив. Скоро, вже скоро, подумала вона. Ще два дні — і вона в монастирі, де нарешті зможе розкласти по полицях усі свої тривоги, переживання, невпевненості.

— Човен за п'ять батів он там, — Олівія махнула рукою кудись уперед. — Не підемо туди зараз, мабуть. Ходімо краще їсти!

— А далеко? — спитала вона, бо справді зголодніла й майже не відчувала ніг.

До того ж уже почало сутеніти.

— Та ні, хвилин десять, не більше, — бадьоро сказала Олівія, на яку начебто не впливали ані вологість, ані втома, ані будь-що інше.

За годину вони підійшли до світлофора на великій площі, залитій вуличними вогнями.

— Тепер уже точно недалеко! Перейдемо площу — і он там, за деревами! — не менш бадьоро сказала Олівія. — Якраз апетит нагуляли...

Цього разу вона сказала правду — за деревами справді почалася гамірна та різнокольорова вулиця, повна людей.

— До чого в тебе більше душа лежить? Смажений рис? Пад тай? Он, дивись, як дівчата його наминають!

Вона обернулася — на бордюрі сиділи дві дівчини в тайських штанах та розтягнутих футболках, що, як вона вже зрозуміла, були уніформою більшості фарангів у відпустці. Вони справді з великим задоволенням їли локшину з паперових тарілок та весело перемовлялися.

На мить вона відчула, як холодна вода підступає до легень, вище, вище, доки дихати не стало зовсім важко. Куди вона їде? Навіщо? Чому вона тут узагалі? За два дні їй навіть ні з ким буде сходити на пад тай! Чи на те страхітливе морозиво з дуріаном. Бо Олівія, яку вона й не знає по-справжньому, у її житті лише до суботи. А потім вона залишиться по-справжньому сама...

— То що, пад тай?

— Так, так, давай! — через силу всміхнулася вона. — Сядемо он там? Я вже ніг не відчуваю!

Знак оклику

— Дівчата! Агов! Не сидіть сумні! Розпишетесь на його сорочці?

Вона ледь не впустила порожню тарілку. Над ними стояло з десяток не дуже тверезих хлопців, один із яких виділявся навіть на тлі розмаїтої та хаотичної вечірньої Као-Сан-роад весільним серпанком, прилаштованим на його короткому волоссі.

— Нічого ми не сумні, — трохи оговталася від шоку Олівія. — Де розписатися?

— Навіть не питаєш, навіщо? — зареготав хлопець у футболці Hard Rock Cafè, який і перелякав їх раніше.

— А що тут може бути не зрозуміло? — підняла брову Олівія. — Давай маркер.

— Сувора ти! — реготнув наскрізь проспиртований «молодий». — Може, я до армії йду?

— Та я ж бачу, що до армії, — похитала головою Олівія. — Що написати?

Друзі «молодого» весело загомоніли, підкидаючи нові фрази. «Хочу тайського хлопця» була серед них найпристойнішою.

Олівія написала щось доволі довге та незрозуміле й поставила підпис.

— Олівія, так? — перепитав один із хлопців. — А що це за мова? Що ти написала?

— Спитаєш у наступного ірландця. Може, перекладуть! — усміхнулась Олівія.

— Клас! — зрадів «молодий». — Твоя черга!

«Терпіння молодій!» — написала вона фіолетовим фломастером на лопатці «молодого». І, задумавшись на мить, поставила знак оклику замість підпису.

— Цікаве ім'я, — засміявся якийсь із хлопців, високий та білявий. — А як читається?

Вона розгубилася, бо пояснювати нічого не планувала, та й не змогла б. Просто цієї миті усвідомила, що її ім'я — старе, звичне та розтоптане до стовідсоткової зручності — відвалилося від неї десь на шляху до Бангкока. Відвалилося, а вона цього навіть не помітила.

Олівія та Паоло бачили його, коли вона забронювала їхній диван, а нікому іншому їй за ці дні представитися не довелося. Зараз же, поки вона писала українські літери на дешевій футболці, зрозуміла, що не може написати його. Просто не може. Те, що вона сама із собою зробила, ця виснажена, перелякана, тривожна людина, яка стояла посеред Као-Сан-роад із фломастером у руці, — це була не вона. Не та дівчина, яка читала на останньому ряду чи мріяла про подорожі. Її вона теж загубиладесь по дорозі, значно раніше, ніж ім'я.

Вона розгублено переводила погляд із Олівії на ковпачок фломастера, який тримала в руці, на «молодого», на ліхтарики над яткою продавця пад тая, на блимання вивіски аптеки, на Олівію, на ковпачок фломастера...

— Хлопці, ми вас не затримуємо, — ввічливо всміхнулась Олівія й забрала в неї і фломастер, і ковпачок.

І промовисто махнула рукою в глиб Као-Сан-роад та всіх її туристичних принад.

— Ми все зрозуміли, — підморгнув хлопець, який питав її про ім'я.
— Бувай, знак оклику!

Вона кивнула йому у відповідь. Знак оклику, краще не скажеш.

Очі, як у ляльки

— То ти їдеш увечері? — спитав за сніданком Паоло, якого ці два дні вона майже не бачила.

Олівія пояснила їй, що він саме знімав кілька селищ за містом на замовлення.

— Так, — кивнула вона й долила собі кави.

— Так, джунглі-експресом, — підтвердила Олівія, яка смажила млинці й викладала їх на тарілку ароматним рум'яним стосиком.

Завдяки цим пахощам залита сонцем кухня наче перемістилася на кілька тисяч кілометрів на захід, тому, забувшись, можна було випадково попросити до млинців сметанки.

— Джунглі-експресом? — перепитала вона і, обпікаючи пальці, схопила з тарілки свіжий млинець.

— Ми його так називали, коли жили на півночі, — пояснив Паоло. — Фарангівська половина поїзда завжди була наче з фільмів про Індіану Джонса, хіба що без батогів. Я дуже хотів тоді зробити серію «Шукачі пригод», у лапках, звісно. Але вона мене відмовила...

Він указав на Олівію.

— Не хотіла, щоб йому щодня розбивали ніс. Хоча, може, дарма... — Олівія комічно розвела руками. — Але нам там подобалося. Джунглі справді поряд, і храми зовсім не такі, як тут, і люди добріші...

Місто коло джунглів здавалося непоганою ідеєю. Після ретриту, звісно, подумала вона, і взяла собі ще один млинець.

— Можна сфотографувати твоє око? Вони в тебе такі дивні... — раптом сказав Паоло.

Вона завмерла з млинцем у руках, не впевнена, жартує він чи ні.

Олівія засміялася й похитала головою.

— Не лякай її!

— А чого лякатися? — щиро здивувався він. — Просто фотографія ока, макро. У тебе обідки навколо райдужки майже чорні, а очі наче...

— У ляльки? — приречено договорила за нього вона. — Мені вже казали. Добре, фотографуй. Тобі яке? Праве? Ліве?

— Давай обидва, по черзі! — зрадів Паоло й побіг по камеру.

Олівія похитала головою і поклала на її тарілку ще кілька млинців.

— Моральна компенсація.

Джунглі-експрес

О восьмій вечора Олівія та Паоло посадили її на джунглі-експрес із рештою млинців, координатами гест-хаузів по всій Південно-Східній Азії та багатьма настановами — подзвонити їм після ретриту, заїхати в гості, коли вона буде в Бангкоку, не давати нікому грошей та не ходити самій поночі. І повертатися до них, якщо буде в місті, — наче знали її не два дні, а два роки.

Вона помахала їм із вікна рукою і, прилаштувавши валізу, поклала рюкзак на нижню полицку, яка, як і в українських поїздах, була тимчасово трансформована у два сидіння та столик. Але на цьому схожість із українським плацкартом закінчувалася. Тайські поїзди уявлялися їй крихітними, незручними та задушливими, але місце, на якому вона мала спати, було трохи більшим за її ліжко вдома. Що ж до задухи... Олівія знала, про що говорить, коли змусила її купити куртку. Вона з насолодою загорнулася в неї, дістала з рюкзака книжку та подивилася на годинник. До відправлення лишалось три хвилини.

О восьмій тридцять гучномовець оголосив, що відправлення затримується ще максимум на десять хвилин. Її сусід, сивуватий чоловік, якого вона помітила ще на пероні завдяки гітарі в чохлі, обклеєному з усіх боків стикерами з різноманітних прайдів, нервово визирнув у вікно.

О дев'ятій сусід вийшов із вагона й повернувся з банкою кока-коли — саме такою, як стояла на столику перед нею.

— Коли поїдемо, невідомо, — сказав він, і його акцент умить нагадав їй про Олівію. — Тому пропоную розслабитись. Я Едді.

— Дуже приємно, — сказала вона.

Якщо його і здивувало те, що вона не назвалась у відповідь, то він нічим цього не виказав. Натомість відкрив свою банку, відпив кілька ковтків і, озирнувшись по боках, дістав із кишені фляжку.

— «Куба лібре»? — спитав він і долив у свою банку чогось алкогольного й точно забороненого в тайських потягах.

На алкоголіка він не скидався, навпаки, — нагадував їй завзятих фізкультурників, які в будь-яку погоду бігали підтюпцем у парку коло її дому. Вона понюхала фляжку — пахло ромом, і доволі непоганим.

«Ніколи не залишай свої напої без нагляду!» — пролунав у її вухах голос Олівії.

Але з огляду на те, що він уже відпив майже половину свого «коктейлю», вона все ж долила трохи рому й до своєї банки.

Едді влаштувався навпроти неї.

— Я живу на півночі, у Чіанг Маї, — почав розповідати, наче відповідаючи на запитання, якого вона не ставила. — Ще в сімдесятих знайшов це місто й вирішив, що колись туди переїду. Я тоді грав на гітарі, курих травичку, як сигарети, і вважав, що я наступний Девід Боуї. Тоді не дуже вірив, що доживу до пенсії, бо ж яка справжня рок-зірка доживає до шістдесяти років?

— Сам Боуї? — усміхнулася вона і скуштувала свій коктейль.

— Ну, хто ж тоді знав! — Едді сплеснув руками і зробив ще один ковток. — Ох і часи були! Але так уже вийшло, що зіркою я не став, хоча про місто не забув. Маю там забійгайлівку — нічого особливого, місце для душі. І граю там іноді... Як будете в тих краях, заходьте!

— А це далеко? — обережно спитала вона.

Едді, який енергійно стрибнув у її життя, наче в останній вагон потягу, здавався ще одним вогником. Але вогники можуть і в болото завести, їй наче щось таке розповідала сусідська бабця Ніна...

— Якщо ми колись рушимо з місця, то десь до обіду я вже маю бути вдома, — Едді визирнув у вікно й розчаровано зітхнув. — Хочете горішків? Чи хрумтиків із водоростей? У мене купа всього із собою...

Він поставив на столик пакет, повний різних снеків, і знову визирнув у вікно.

— А ви куди прямуєте?

Вона відкрила пакет прорекламованих хрумтиків і розповіла йому про ретрит. Потім, відпивши ще «коктейлю», про Олівію та Паоло, фото її ока, «молодого» в серпанку, Білосніжку в літаку... Що було до літака, вона не уточнювала, бо однієї банки «коктейлю» для цього було б замало.

Едді наче прочитав це поміж рядків і за кілька хвилин знову зник із вагона. Повернувся з поповненими запасами кока-коли та історією про те, як він якось «отак само, як ми зараз із вами», їхав до себе на північ, але випадково потрапив на острови. Потім перейшов на розповідь про

першу подорож до Камбоджі, де випадково сів не в той автобус. Потім про Лаос, куди потрапив після того, як помилився, купуючи квитки...

Коли ж Едді знову вийшов із вагона, вона нишком перепитала в жінки із сусіднього місця, куди саме прямує потяг, — її трохи лякала основна лінія всіх його байок. Відповідь її трохи заспокоїла, і вона продовжила хрумтіти водоростями. Непокіло лише те, що поїзд наче й не думав рушати. Хоча й ця занепокоєність почала потроху розчинятися в ромі...

— Отже, вперше я побував у Лаосі з другою дружиною, — почула вона голос Едді, який якимось чином примудрявся заходити до вагона щоразу з іншого боку. — А потім — із третьою.

— А скільки їх усього було? — засміялася вона, бо за час затримки вже відчувала, наче знає Едді як хорошого друга.

І з його розповідей було зрозуміло, що жінки його не цікавили.

— Дружин? От три й було, — Едді змішав їм ще по одному «коктейлю». — Вистачило мізків у сорок років нарешті перестати дурити себе. Вирішив почати жити по-справжньому. Тепер якщо я на Різдво в Ірландії, то маю провідати всіх трьох, інакше хтось образиться... У всіх зараз хороші сім'ї, та й мене... О, нарешті!

Вона подивилась у вікно — поїзд рушив.

— Лише дві з половиною години, ти диви! — саркастично гмикнув Едді. — Половина потяга точно завтра запізниться на свої вже оплачені пригоди...

— Знаєш, як мої друзі називають цей потяг? — спитала вона з усмішкою.

— Фарарг-експрес?

— Ну, майже, — вона засміялась і відкрила ще одну пачку хрумтиків.

Краєвид на рисові поля

Кінець безкоштовного уривку. Щоби читати далі, придбайте, будь ласка, повну версію книги.

ridmi
ТВІЙ УЛЮБЛЕНИЙ КНИЖКОВИЙ

КУПИТИ